

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštno vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 4 K, pol leta 2 K in za četrt leta 1 K. Naročnina za Nemčijo 5 K, za druge izvenavstrijske dežele 6 K. Kdor hodi sam ponj, plača na leto samo 3 K. Naročnina se pošilja na: Upravištvu „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru. — List se dopošilja do odpovedi. — Udje „Katal. tiskovnega društva“ dobivajo list brez posebno naročnine. — Posamezni listi stanejo 10 vin. — Uredništvo: Koroška cesta št. 5. — Rokopisi se ne vračajo. — Upravištvo: Koroška cesta št. 5, vsprejema naročnino, inserate in reklamacije.

Za inserate se plačuje od enostopne pettivrste za enkrat 15 vin., za dvakrat 25 vin., za trikrat 35 vin. Za večkratne oglase primeren popust. Inserati se sprejemajo do srede jutraj. — Ne zaprete reklamacije so poštnine proste.

Čestit Božič!

„Glej, vse prenovim!“ Te svetopisemske besede je v celoti izpolnil Sin božji, ki je bil v Betlehemu porojen na svet v človeški obliki, kot ljubko Božje dete. Prenovil je obličje zemlje s tem, da je preustvaril duha in srce v sponah stokajočega človeštva. Laž in zmeta se je morala umakniti resici, greh in strast sta naravnala prostor čednosti, okrutno samoljubje se je moralo udati ljubezni do bližnjega. Tako so se tudi ublažile vezi, ki spajajo človeka s človekom in ljudi v raznolike družbe.

Prenoviti vse v Kristusu je geslo Kristusovega namestnika Pija X. Tej veliki ideji je posvečen ves trud, ves napor, vse trpljenje Petrovega naslednika.

Pravzaprav mora vsaka v resnici demokratična, za ljudski in človeški blagor resnično vneta stranka imeti slično geslo, čeprav ga morda ne izraža s tako izraznimi besedami.

Vse družabno življenje, vsako pravo razmerje človeka do človeka, temelji na pravičnosti in ljubezni — torej na Kristusovih zapovedih in čednostih. Vsako stremenje po ozdravljenju družabnih razmer je torej v svoji korenini stremenje po prenovljenju v Kristusu.

Naše spodnještajersko slovensko ljudstvo je že od nekdaj globoko in iskreno vdano Kristusu in njegovi cerkvi. Tako ljudstvo ne more biti dovezeto za nauke liberalizma, ki je največji nasprotnik vsakega prenovljenja v Kristusu.

Naš narod ne smatra Kristusove vere kot nekako osebno zahtevo, ki nima z javnostjo nič opraviti, temveč kot resnično življensko načelo, katero izvaja na vseh poljih javnega življenja.

Od dne do dne se utirja, razširja in poživlja to istinito krščansko prepričanje po vseh krajih naše lepe domovine. Naša stranka si sme pripisati precejšnji del zasluge, da naše slovensko ljudstvo obvladuje načelo Kristusa Boga-človeka.

Zato ob teh lepših praznikih iskreno prosimo, naj Božje dete najbogatejše blagoslovi to dobro, svojemu Izveličarju od srca vdano slovensko ljudstvo.

Svojim naročnikom, dopisnikom, bralcem in vsem somišljenikom želimo veselo in blagoslovljene božične praznike!

PODLISTEK

Čast Bogu na višavah in mir ljudem na zemlji!

(Bog na povestica S. J. Ivan V. v.)

Zunaj majhnega, a ličnega trga L. stala je pred šestimi leti na vznožju majhnega hribčka majhna revna hišica, katere sledovi se še dandanes vidijo. Svoje dni je bila ta hišica lastna stare vdove Lipovnice in njene nadebudne lepe in vesele hčerkice Lenčike. „Lepa in vesela Lenčika!“ Tako je imenovala ljudstvo revno deklico; in ona je bila tudi lepa in vesela — rekli bi najlepša daleč okrog. In ako si vstopil v hišo, se nisi mogel načuditi le oči in snažnosti v hiši, vse je bilo v najlepšem redu. Ker je bila Lenčika sama lepa, hotela je tudi, da je bilo v njenem stanovanju in okoli njega vse v redu, vse lepo. Pa radi tega se deklica ni prevzela, ravno nasprotno; akoravno zmiraj vesela in jasnega obraza, čislala je dekliško sramežljivost in nedolžnost. Pa ker nje zemljanom ni usojeno, da bi bili vedno srečni in veseli, tako je bilo tudi pri veseli Lenčiki. Kaj se je zgodilo? Ljudje so stikali glave in poizvedovali, kaj da je, da je tako bleđa in zajokana. Stare ženske so kazale s prstom za njo in se ji posmehovale. Boli jezične so pa opravljalje, češ: „Neumno deklo! Kako si je moglo misliti, da jo bo ta bog-či pekarjski mojster pekjal kot nevesto pred oltar in potem kot ženo v njegovo lepo, veliko hišo sredi trga?! Kaj se! Take vr-

Božič Slovanov.

Nemška politika v Avstriji ima letos žalosten božič.

Češki kmetki poslanci so dne 14. decembra začeli zopet z obstrukcijo proti sedanjji vladi, Slovenski poslanci pa, ki so izvoljeni na katoliško-narodnem programu, so jih krepko podpirali. Liberalni poslanci pa so igrali kakor vedno, zelo žalostno vlogo. Proti vladi odločno nastopiti, tega si niso upali, svojim tovarišem pa zopet za hrbet, tega sedaj niso mogli. Zato so delali, kakor delajo vsi bojzljivi in nerabni ljudje: vojskovajli so se z jezikom. Siroli so novice, da ni sprazumljenja med češkimi in slovenskimi poslanci, da je celo v Slovenskem klubu neudlinost, in druge take čenčce. Toda vse zaman. Naši poslanci so se vojskovali naprej.

Od 14. decembra naprej je trajala noč in dan seja. Poslanci so si napravili ležišča po zofah in po stoli ter v zbornici prebili noči. Slovanski klub je bil razdeljen: polovica je imela obstrukcijsko službo, druga polovica je med tem lahko počivala. Češki poslanci so oskrbovali govore. Po 6 do 8 ur je govoril en poslanec, tovariš Kotlarž celo 13 ur. Nemci so radi tega noč in dan hoteli seji, da bi česko-slovenske poslance izmuzili, vendar je bil to prazen up, in že so mislili, kako priti vendar do častnega sklepa te velikanske dolge seje. V tem so Čehi in Slovenci prišli z novim načrtom!

Vlada bi se bila že večkrat rajda udala opravičenim željam Slovanov, a vedno se je bala nemške obstrukcije v državnem zboru. Če že mora biti obstrukcija, ljubša mi je slovanska, nego nemška, tako je dosedaj mislila in govorila vsaka vlada. Obstrukcija nemških poslancev najče namreč mnogo odmeva, osobito na Dunaju, in visoki gospodje so zelo občutljivi, če se vrše nemiri po dunajskih ulicah.

Vse nemštvo cele Avstrije je zavajalo sedaj na obstrukcijo in jo obsojalo. In ta mržnja Nemecev proti obstrukciji se je morala sedaj takoj izriniti! Samo sedaj se je dala iz državnega zbora izriniti obstrukcija, ki je bila najhujše orožje, ako je prišlo v nemške roke, in v tej roki so se tega orožja vlade najbolj bale. Zato pa je dne 18. decembra naš slovenski poslanec dr. Krek prinesel tujni predlog, naj se postava o opravičniku tako spremeni, da boče v bodoče vsaka obstrukcija nemogoča. Cela zbornica je osupnila! Nemci so se spogledali in vprašali: Kaj pa hočejo Slovenci? In nekateri Nemci so takoj spoznali

ste deklet ima človek nekaj časa rad, da bi se pa s katero poročil, ni bilo še nikoli slišati.“ Tako so govorile ženske in se razšle.

Mladi, bogati pek Hrastnik je prevzel po očetovi smrti pekarski obrt. Zaljubljen se je v lepo Lenčiko, in ona seveda tudi — kdo pa bi zameril, mlademu, lepemu dekletu — v njega. On ji je obljudil, da jo vzame za ženo. Oba sta plavalala nekaj časa v rajskem veselju v nedolžni ljubezni, dokler niso posegli ostri ženski jeziki vmes, ki so črnili ubogo deklico Hostniku, kjer so le mogli. Neizkušeni in nekoliko tudi nagli mladenič jim je le prerad verjel in se je začel ogibati svoje neveste. To še ni bilo najhujše. Začel se je tudi on posmehovati njeni lahkomiselnosti, da se je dala tako hitro vjeti.

Tako je prišel božič. Vse je hitelo v cerkev, počastiti novorojenega Odrešenika; in tudi Lenčica ni zaostala. Vneto je molila, da bi zadobila zopet notranji mir, ter kakor zamaknjena gledala na veliki oltar, kjer je daroval častiti gospod župnik najsvetejšo daritev. Niti slutila ni, da tam od enega stolov, ravno njej nasprotno opazujeta dve moški očesi njeno blede obličje. Najprej je pošiljal skrivne poglede, potem pa, kakor bi preskuševal in opazoval, in nato se uvrstijo pogled za pogledom, kot bi izražali ti pogledi notranjo radost. „Sveti Bog! kako je bleđa,“ še večje njegove ustnice. „Pa lepša je postala! — Franc, to bi bilo vendar deklo za te; in kako me je ljubila! Lepše ne najdem nikjer! Skoda, da je ta' o uboga!“

Ko Hrastniku, kakor le že cenjeni čitatelj ugani, da je to ta mladenič, take misli rojijo po glavi, se

nevarnost ter niso bili za predlog dr. Kreka, ker so uvideli, da je s tem za bodoče tudi nemška obstrukcija nemogoča. Toda mnogi, ki so prej tako ostro obsojali obstrukcijo, niso mogli več nazaj, in na ta način je bil dr. Krekov predlog, nekoliko spremenjen po dr. Kramaržu, sprejet. V nedeljo jutraj ob 1. uri po polnoči se je končala seja, ki je trajala nepretrgoma 86 ur.

Nemci so se vjeli v past. Dali so si vrh okoli vratu, njihovo žuganje z obstrukcijo, s kojim so sedaj mnogo dosegli, je postalo nemogoče. S tem pa je dobila tudi vsaka vlada prostejše roke ter bo lahko delala politiko, kakor jo zahteva pravica in večina avstrijskega prebivalstva. Pravica in večina pa sta v Avstriji pri Slovanih. Zadnja nedelja bo v politiki avstrijskih Slovanov začetek nove dobe.

Slovani lahko letos z veseljem obhajajo božič.

Občni zbor S. K. S. Z.

Leto se bliža svojemü koncu in vsak dela sedaj računski zaključek. Tudi S. K. S. Z. je za leto nedeljo naredila bilanco čez svoje delovanje v letu 1909; upravičeni smo izjaviti, da je to leto krepko napredovalo, kakor se to razvidi iz predloženega poročila.

Občni zbor, ki se je vršil pretečeno nedeljo v Šmarju v prostorih gospoda Hab'ana, je otvoril in vodil podpredsednik Zveze, g. dr. Hohnjec. Uvodoma je orisal hude boje naših poslancev na Dunaju za pravice slovenskega naroda ter označil razmerje med S. K. Z. in S. K. S. Z. Za tem je posebno poudarjal potrebo izobrazbe ter razlagal njeno bistvo in njeno zunanje znače. S. K. Z. skrbi za političen in gospodarski napredek našega naroda, S. K. S. Z. pa polaga trdni temelj temu napredku s tem, da razširja vsepovedi ter povzdiga vsestransko in pravo ljudsko izobrazbo. Svojo nalogo je S. K. S. Z. dobro izvršila. Pod svojim okriljem ima sedaj 120 društev, katere z neznatnimi izjemami vrlo delujejo in do'ro napredujejo. Da bi spoznala Zveza stanje svojih članic, je istim poslala statistične formularje, katere je izpolnje ne vrnilo 85 društev. Po teh podatkih ima omenjenih 85 društev članov: 6761, dohodkov 15.368 kron, 76 vin.; stroškov 14.244 kron 45 vin.; knjig 31.837. Priredilo se je 315 predavanj in 154 veselje. Prepotrebnih mladeniških Zvez je 25, dekliških pa 20. Iz teh številk je razvidno stanje, delovanje in napredovanje naših društev. Božril in k uspešnemu delovanju navduševal pa je ta društva osrednji odbor v Mariboru, ki je

srečata njuna pogleda. Mladenič se zdrzne. „Sveti Bog! Kakšen je bil ta pogled? Kako globoka žalost je odsevala od njega!? Nekako tiho trpljenje in tožba leži v teh očeh.“

Sedaj se zasliši od oltarja sem zveneči, v srce segajoči glas mašnika: „Čast Bogu na višavah in mir ljudem na zemlji!“

Enako železni roki primejo te besede prsi mladeniča. Kako je ravnal on z ubogo Lenčico in koliko bridkih ur ji je prizadel; vse to ni bilo v čast božjo, ne mir človeku, kateremu ga je ukradel. Z dvojno silo mu bije srce, ko se spomni na pretečene dneve. Osramoten poslušaja besede župnika, vsa kri mu sili v obraz, in zopet se srečata pogleda. In njen pogled, tako mil, tako proseč, da mu je šel v dno duše. V hipu je storil trden sklep.

„Sveta nebesa,“ reče sam pri sebi; ko bi jo mogel razvedriti, jo potolažiti. To bi bilo v čast božjo in njej k m'ru. Tudi meni bi bilo k m'ru in veselju!“ Te in enake misli so mu rojile po glavi.

Sveto opravilo je minulo. Ljudje vro iz cerkve in tudi Lenčica in Franc ne ostanejata z njimi. Zunanaj se pridruži Franc k dekletu, jo pozdravi ter jo prime pred vsemi ljudmi za roko.

Njen blede obraz oluje rudečica in po celem životu se tresne.

„Lenčika, odpusti!“ ji je nežno šepetal. „Odrešenik je prišel danes na svet ter je prinesel mir in srečo ljudem — tudi meni, Lenika! — in tudi tebi — da, tudi tebi. Nič ne žaluj, ti si moja nevesta in mo-